

**Pavel Sroka: Morphology of selected mouthparts structures of mayfly
(Ephemeroptera) larvae**

(posudek školitele)

Předložená práce má poněkud složitější genezi, původně byla po dohodě s uchazečem zamýšlena jako jakási pilotní studie k budoucí kladistické analýze a jako určitý protiklad k tzv. „volumetrické“ analýze řádu, kterou publikoval Kluge (2004). I když od počátku bylo jasné, že tento záměr je velmi pracný a složitý, komplikovanost problematiky, a zejména interpretace výsledků, si nakonec, i při dodržení studia skutečně „celosvětového“ materiálu pro danou skupinu, vynutily určitou redukci tématu jen na ústní ústrojí (a to ještě vybraných struktur). Navíc velmi svádivé (a také velmi žádoucí) interpretace čistě morfologických údajů z hlediska jejich skutečné funkce při požívání potravy oslovily uchazeče i školitele. Postupem času se ukázalo, že 2 roky na takto pojaté dílo nepochybně nestačí, a že prvním krokem nutně zůstane laboratorní time-consuming dřina.

Výsledkem je podle názoru školitele dizertace velmi poctivá (už nejméně 200 hodin práce na skanovacím mikroskopu hovoří jasnou řečí), na druhé straně však „jen“ (úvazovky si dovoluji zdůraznit) podkladový materiál k dalšímu zpracování, který není (opět po dohodě s uchazečem) určen k bezprostřední publikaci. Tento fakt se stal zřejmý po vzniku mezinárodního týmu (Sartori, Gattolliath, Stanizcek, Ogden, Soldán), který již přes rok na kladistické anýze řádu pracuje (110 znaků u 250 druhů), včetně molekulárně genetického přínosu Ogdena a jeho šéfa Whittinga, který se tam vnutil), a kam bude P. Sroka přizván. Navíc zamýšlíme studii maximálně využít pro žádost o dvoustranný projekt AV ČR- DFG (Německo), k dalšímu pokračování, zejména z hlediska interpretace morfologických poznatků a tím i pobytů uchazeče na univerzitě ve Stuttgartu. Takto jsou projekty obdobného typu nastaveny a troufám si tvrdit, že v tomto případě je naděje na úspěch reálná.

Ačkoliv je tedy práce určitým kompromisem mezi možným a reálným, přesto ji plně doporučuji k obhajobě i kladnému hodnocení. Hodnocení bezprostředního přínosu práce pro fylogenezi je možno ponechat do značné míry na diskusi, aspekt přínosu pro funkci morfologii ústního ústrojí je skutečně nezanedbatelný. Například, objev, že larvy jepic v řadě případů potravu zřejmě nežvýkají (zjevně nemohou zcela „zkousnout“ mandibuly) ale filtrují i svým na první pohled „ortopteroidním“ kousavým aparátem považují za pionýrský.

V Č. Budějovicích, 15.5.2006

Tomáš Soldán

Katedra zoologie, Biologická fakulta JU v Č. Budějovicích